

मिति: २०७८/०७/०७

सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा ५ (१) अनुसारका सार्वजनिक निकायले आफ्नो निकायसँग सम्बन्धित सूचना अद्यावधिक गरी राख्ने र सो को जानकारी अनिवार्य रूपमा आयोगलाई गराउने व्यवस्था अनुरूप सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा ५ (३) र नियमावलीको नियम ३ बमोजिम यस नापी विभागको देहायका विवरणहरू प्रकाशन गरिएको छ ।

(क) निकायको स्वरूप र प्रकृति:-

नापी विभागको स्थापना वि.सं. २०१४ सालमा भएको हो । देशको आर्थिक तथा सामाजिक विकासका निमित्त आवश्यक पर्ने नक्सा तथा भौगोलिक सूचनाहरू देशमै उत्पादन गरी सर्वसुलभ बनाउने र यस क्षेत्रमा कार्यरत देशका अन्य सरकारी, सार्वजनिक निकायसँग समन्वय गरी नापनक्सा तथा भौगोलिक सूचना उत्पादनमा एकरूपता कायम गर्ने प्रमुख उद्देश्यका साथ स्थापित यस विभागले नेपालको राष्ट्रिय नाप-नक्सा निकाय (National Mapping Organization, NMO) को भूमिका निर्वाह गरिरहेको छ ।

(ख) प्रमुख उद्देश्य र कार्यक्षेत्र:-

देशको राष्ट्रिय नापनक्सा निकायको रूपमा भूमिका निर्वाह गरिरहेको यस विभागलाई तोकिएको प्रमुख कार्यक्षेत्र देहाय बमोजिम रहेको छ ।

- देशभरमा नापनक्साको लागि आवश्यक पर्ने नियन्त्रण बिन्दुहरूको स्थापना, खगोलीय सर्भेक्षण, प्रक्षेपण प्रणाली/जिओइड/इलिप्सोइड परिभाषित गर्ने, सम्भावित भौगोलिक दुर्घटनाको पूर्वअनुमान गर्न सुक्ष्मचालको अध्ययन गर्ने, खगोलीय गतिविधिको पर्यवेक्षण गर्ने लगायतका कार्यहरू सम्पादन गर्ने ।
- विभिन्न माननापमा नक्सा तथा भौगोलिक सूचनाहरू उत्पादन तथा वितरण गरी सर्वसुलभ गराउने (उदाहरणको लागि राष्ट्रिय श्रृंखलाका विभिन्न माननापका स्थलरूप नक्साहरू, प्रशासनिक नक्साहरू, थिम्याटिक नक्साहरू, विभिन्न नक्सासँग सम्बन्धित डिजिटल डाटा, हवाईफोटो आदि) ।
- कित्तानापी मार्फत देशको जग्गा प्रशासन तथा व्यवस्थापनको लागि आवश्यक भूमि लगत तयार गर्ने तथा यसरी तयार गरिएको भूमि लगतलाई नियमित रूपमा नापनक्सा गरी अद्यावधिक गर्ने ।
- नेपाल सरकारलाई अन्तराष्ट्रिय सीमा नापनक्सा सम्बन्धी प्राविधिक परामर्श दिने ।

माथि उल्लेख भए बाहेक राष्ट्रिय नापनक्सा निकायको हैसियतले नापी विभागले सम्पादन गर्ने अन्य महत्वपूर्ण कार्यहरूमा देशभरको नापनक्सा कार्यको नियमन, सार्वजनिक खर्चबाट तयार गरिने नापनक्सा तथा भू-सूचनाहरूका लागि स्पेसिफिकेशन स्वीकृत गर्ने, अन्तराष्ट्रिय पेशागत संघसंस्था तथा निकायहरूसँग सहकार्य, नापनक्सा क्षेत्रमा माग बमोजिम परामर्श दिने आदि पर्दछन् ।

यस विभाग अन्तर्गत स्थलरूप नापी तथा भू-उपयोग व्यवस्थापन महाशाखा, खगोल तथा भू-मापन महाशाखा, कित्तानापी महाशाखा र भौगोलिक सूचना पूर्वाधार महाशाखा छन् । स्थलरूप नापी तथा भू-उपयोग व्यवस्थापन महाशाखाबाट विभिन्न माननापका स्थलरूप नक्सा, नेपालको प्रशासनिक नक्सा तयार

गर्ने, हवाई फोटो लिने र भू-उपयोग नक्सा प्रकाशन तथा वितरण गर्ने कार्य हुन्छ । खगोल तथा भू-मापन महाशाखाबाट नाप नक्साको लागि नियन्त्रण बिन्दुको संजाल स्थापना, मर्मत सम्भार तथा समतलन सर्भेक्षण कार्य हुन्छ । कित्तानापी महाशाखाबाट सबै जिल्लास्थित नापी कार्यालय तथा विशेष नापी कार्यालय मार्फत नापनक्सा कार्य तथा डिजिटल डाटा तयार गर्ने काम हुन्छ र भौगोलिक सूचना पूर्वाधार महाशाखाबाट भौगोलिक सूचनाको भण्डारण तथा विक्री वितरण तथा डिजिटल डाटा तयार गर्ने कार्य हुन्छ ।

(ग) निकायको काम कर्तव्य र अधिकार:-

विभाग अन्तर्गतका कार्यालयहरूबाट संचालन हुने कार्यक्रमहरूको बजेट तथा कार्यान्वयन कार्ययोजना तयार गर्ने । मातहत निकायहरूबाट भए गरेका कार्यको नियमित अनुगमन सुपेरिवेक्षण गर्ने । सम्पूर्ण महाशाखा, आयोजना तथा कार्यालयहरूमा कर्मचारी खटन पटन गर्ने र सम्पूर्ण प्रशासनिक तथा आर्थिक क्रियाकलाप संचालन गर्ने । महाशाखा, कार्यालयमा रहेका प्राविधिक समस्याहरूको निराकरण गर्ने ।

(घ) निकायमा रहने कर्मचारी संख्या र कार्य विवरण:-

नापी विभागमा जम्मा कर्मचारी संख्या २९९० रहेको जसमा महानिर्देशक, उप-महानिर्देशक, निर्देशक, प्रमुख नापी अधिकृत, उप-सचिव (लेखा), उप-सचिव (प्रशासन), नापी अधिकृत, शाखा अधिकृत, लेखा अधिकृत, कानून अधिकृत, कम्प्युटर इन्जिनियर, ना.सु., सर्भेक्षक, खरिदार, लेखापाल, कम्प्युटर अपरेटर, सहायक कम्प्युटर अपरेटर र अमिनको दरबन्दी पर्दछ । प्रत्येक पदको कार्य विवरण तयार भई सोही बमोजिम कार्य संचालन हुँदै आएको छ ।

(ङ) निकायबाट प्रदान गरिने सेवा:-

नापनक्सा, पूर्जा वितरण तथा विभिन्न खालका नक्सा विक्री र हवाई फोटो लिने, सीमा सर्भे र नियन्त्रण बिन्दु कायम गर्ने, भू-उपयोग नक्सा प्रकाशन तथा वितरण गर्ने आदि कार्य गर्ने र प्राविधिक विषयमा कार्यालयले माग गरेको निकासा निर्देशन दिने ।

(च) सेवा प्रदान गर्ने निकायको शाखा र जिम्मेवारी अधिकारी:-

निकाय	सेवा	जिम्मेवार अधिकारी
स्थलरूप नापी तथा भू-उपयोग व्यवस्थापन महाशाखा	नक्सा विक्री वितरण	उप-महानिर्देशक
खगोल तथा भू-मापन महाशाखा	नियन्त्रण बिन्दुहरूको नियामक उपलब्ध गराउने	उप-महानिर्देशक
भौगोलिक सूचना पूर्वाधार महाशाखा	डाटा विक्री वितरण	उप-महानिर्देशक

(छ) सेवा प्राप्त गर्न लाग्ने दस्तुर र अवधि:-

नेपाल सरकारद्वारा विभिन्न समयमा निर्णय गरी सेवा-दस्तुर सम्बन्धी निर्धारण गरिएको छ । सो सम्बन्धी विवरण नागरिक वडापत्र मार्फत सार्वजनिक गरिएको छ । विभिन्न पत्र पत्रिका, वार्षिक मुखपत्र मार्फत सार्वजनिक गर्ने गरिएको छ ।

(ज) निर्णय गर्ने प्रक्रिया र अधिकारी:-

सम्बन्धित शाखाबाट अधिकृत स्तरबाट टिप्पणी उठाई उप-महानिर्देशक/महानिर्देशकज्यूबाट निर्णय हुने ।

(झ) निर्णय उपर उजुरी सुन्ने अधिकारी:-

उप-महानिर्देशकले गरेको निर्णय उपर महानिर्देशक र महानिर्देशकले गरेका निर्णय उपर भूमि व्यवस्था, सहकारी तथा गरिवी निवारण मन्त्रालयको सचिव ।

(ञ) सम्पादन गरेको प्रमुख कामको विवरण:-

विशेष नापी तर्फ १२७०० हेक्टर, गाउँब्लक नापी तर्फ १५४ हेक्टर, पुनःनापी तर्फ २००० हेक्टर तथा छुट नापी तर्फ २० हेक्टर गरी कुल जम्मा १४८७४ हेक्टर यस वर्षको लक्ष्य रहेकोमा नाप नक्साको लागि तयारी कार्य भइरहेको छ । मिति २०७८/०१/०२ गते सम्माननीय प्रधानमन्त्री श्री केपी शर्मा ओलीज्यूको प्रमुख आतिथ्यथामा "Nepal Land Information System ("NeLIS") र "मेरो कित्ता" प्रणालीहरूको शुभारम्भ समारोह सम्पन्न भई हाल सम्म उपत्यकाका सम्पूर्ण नापी कार्यालयहरूका साथै नापी कार्यालय रसुवा र नापी कार्यालय चितवन गरि जम्मा १० (दश) वटा नापी कार्यालयहरूमा NeLIS तथा मेरो कित्ता प्रणाली सञ्चालनमा रहेको छ भने थप ४० वटा नापी कार्यालयहरूमा data migration को कार्य भइरहेको छ ।

High resolution DEM तथा Orthophoto map तयारीको Airborne LiDAR Survey मिति २०७८।०१।२१ गते भूमि व्यवस्था सहकारी तथा गरिवी निवारण मन्त्री डा. शिवामाय तुम्बाहाम्फे द्वारा भैरवहा विमानस्थलमा उद्घाटन कार्य सम्पन्न भई चितवन देखि पश्चिम कञ्चनपुर सम्म तराइ तथा चुरे क्षेत्रको अधिकांश स्थानको data collection कार्य सम्पन्न भएको थियो । केही भाग बाँकि रहेकोमा हाल पुनः data capture गर्ने कार्य भइरहेको छ ।

सूचना अधिकारी र प्रमुखको नाम र पद:-

१) दामोदर ढकाल, निर्देशक, सूचना अधिकारी मोवाइल नं. ९८५१२४६७६९

२) प्रकाश जोशी, महानिर्देशक मोवाइल नं. ९८५११०४१५५

(ट) ऐन, नियम, विनियम, निर्देशिकाको सूची:-

देहाय वमोमजिमका ऐन, नियम तथा निर्देशिका मार्फत सेवा प्रवाह कार्य भइरहेको छ ।

जग्गा नापजाँच ऐन, २०१९, मालपोत ऐन, २०३४, जग्गा नापजाँच नियमावली, २०५८, जग्गा नापजाँच तथा नक्सा श्रेस्ता अधावधिक सम्बन्धी निर्देशिका, २०७३

(ठ) तोकिए बमोजिम अन्य विवरण:-

(क) अधिल्लो आर्थिक वर्षमा सार्वजनिक निकायले कुनै कार्यक्रम वा आयोजना संचालन गरेको भए सो को विवरण:-

विभिन्न महाशाखा अन्तर्गत सालवसाली रुपमा देहाय अनुसारको कार्यक्रम संचालन भै रहेको ।

- कित्तानापी कार्यक्रम
- नापी कार्यालय सुदृढीकरण कार्यक्रम
- खगोल तथा भू-मापन कार्यक्रम
- स्थलरूप नापी तथा भू-उपयोग व्यवस्थापन कार्यक्रम
- भौगोलिक सूचना पूर्वाधार कार्यक्रम

(ख) सार्वजनिक निकायको वेबसाईट भए सो को विवरण:- www.dos.gov.np, www.ngiid.gov.np.

(ड) बेरुजु फछ्यौट सम्बन्धी विवरण:-

- जम्मा बेरुजु : रु. ५,६१,४०,०००।-
- समपरिक्षण भएको : रु ×
- बाँकी : रु ५,६१,४०,०००।-
- फछ्यौट प्रतिशत : ×

द(ख१) सार्वजनिक निकायले प्राप्त गरेको वैदेशिक सहायता, ऋण, अनुदान एवं प्राविधिक सहयोग र सम्झौता सम्बन्धी विवरण:-

कार्यक्रम/आयोजना	हालसम्म भौतिक प्रगति प्रतिशत	कैफियत
कित्तानापी कार्यक्रम	१५.१६%	(नापी कार्यक्रम सुदृढीकरण कार्यक्रम सहित)
खगोल तथा भू-मापन कार्यक्रम	८.२२%	
स्थलरूप नापी तथा भू-उपयोग व्यवस्थापन कार्यक्रम	१२.७७%	
भौगोलिक सूचना पूर्वाधार कार्यक्रम	३८.१६%	

द(ख३) सार्वजनिक निकायले वर्गीकरण तथा संरक्षण गरेको सूचनाको नामावली र त्यस्तो सूचना संरक्षण गर्न तोकिएको समयावधि:-

हालसम्म वर्गीकरण नभएको ।

द(ख१) सार्वजनिक निकायमा परेका सूचना माग सम्बन्धी निवेदन र सो उपर सूचना दिइएको विषय:-

यस अवधिमा सूचना माग सम्बन्धी १ निवेदन परेकोमा नियमानुसार फछ्यौट भएको ।

(ग) सार्वजनिक निकायका सूचनाहरू अन्यत्र प्रकाशन भएका वा हुने भएको भए सो को विवरण:-

Nepalese journal on Geo-informatics (वार्षिक), विभिन्न राष्ट्रिय स्तरका पत्र पत्रिकाहरू, रेडियो बुलेटिन, e-bulletin, भूमि व्यवस्था, सहकारी तथा गरिबी निवारण मन्त्रालयको वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन र नापी विभागको website माफत विभिन्न सूचनाहरू सम्प्रेषण हुँदै आएको ।